

Advies over de uitreiking van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer in het OSP

Advies over de uitreiking van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer in het OSP

Synthese

In antwoord op een vraag van de Afdeling volwassenenonderwijs m.b.t. de opportuniteit om de uitreiking van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer in het OSP uit te breiden, oordeelt de raad dat 4 opleidingen in het OSP automatisch gekoppeld kunnen worden aan de uitreiking van het bedoelde getuigschrift, met name Economie-moderne talen ASO3, Economie-wiskunden ASO3, Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO3 en Boekhouden-informatica TSO3.

De raad baseert zijn oordeel op inhoudelijke gronden en op grond van de analogie met de overeenkomstige opleidingen in het leerplichtonderwijs.

De raad stipt ook enkele aandachtspunten aan m.b.t. leerplannen en modulaire structuurschema's, die voortvloeien uit de door de raad geadviseerde koppeling.

De raad wijst vooraf op het belang van regelmatig overleg tussen alle belanghebbende onderwijsactoren inzake bedrijfsbeheer en ondernemerschap, zowel op het vlak van de administratieve coördinatie, als van de inhoudelijke opvolging en de recente ontwikkelingen terzake. Dit overleg en deze opvolging moeten over de onderwijsniveaus heen plaatsvinden, zodat de communicatie naar de scholen van het SOVL en naar de centra voor volwassenenonderwijs gelijktijdig en op een gecoördineerde manier kan verlopen.

1 Situering

De Vlor ontving in mei 2004 een adviesvraag van de Afdeling Volwassenenonderwijs betreffende het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer.

De aanleiding voor de adviesvraag situeert zich in de vraag van een CVO om aan cursisten die de opleiding Boekhouden-informatica TSO3 volgden, het getuigschrift te mogen uitreiken. Het CVO voert aan dat het leerplan van deze opleiding het programma, zoals beschreven in het K.B. van 21 oktober 1998 tot uitvoering van hoofdstuk I van Titel I van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap, dekt.

Alvorens een eventueel voorstel tot uitbreiding van de mogelijkheden voor de uitreiking van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer ter goedkeuring aan de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie voor te leggen, wenst de Afdeling Volwassenenonderwijs het advies van de Vlor te kennen aangaande twee punten:

- de opportuniteit van deze uitbreiding
- welke opleidingen voor deze uitbreiding in aanmerking kunnen komen.

De raad merkt op dat de Vlor over deze aangelegenheid al in 1998 een advies uitbracht¹ en heeft dit advies als vertrekbasis genomen om ook voor het OSP te komen tot een geactualiseerde lijst van de economisch of handelsgeoriënteerde afdelingen of opleidingen waarbinnen de leerinhouden bedrijfsbeheer quasi per definitie geïntegreerd worden aangeboden.

De raad volwassenenonderwijs stelde de werkgroep bedrijfsbeheer aan om het advies voor te bereiden. Deze werkgroep kwam hiervoor op 1 maart en 19 april 2005 samen.

2 De bestaande situatie in het OSP

De raad stelde bij de voorbereiding van dit dossier vast dat het voor de centra voor volwassenenonderwijs niet zo eenvoudig is om geïnformeerd te zijn over de recente ontwikkelingen inzake bedrijfsbeheer en ondernemerschap.

Dit heeft voornamelijk te maken met een gebrek aan overleg en coördinatie tussen de verschillende belanghebbenden binnen onderwijs.

De raad neemt deze gelegenheid dan ook te baat om aan de overheid te vragen om **binnen onderwijs** meer overleg en afstemming te realiseren tussen alle betrokkenen uit de belanghebbende onderwijsniveaus (in eerste instantie volwassenenonderwijs en secundair onderwijs): inspectie, pedagogische begeleidingsdiensten, administratie, Dienst voor Beroepsopleiding, Dienst voor Onderwijsontwikkeling, en de vertegenwoordigers van inrichtende machten en het gemeenschapsonderwijs.

2.1 De inhoudelijke bijsturingen van het programma bedrijfsbeheer: nood aan overleg tussen alle actoren binnen onderwijs.

Op dit ogenblik reikt het OSP voornamelijk het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer uit op basis van een afzonderlijke opleiding binnen het studiegebied Bedrijfsbeheer.

De leerplannen van die opleiding omvatten minimaal de programmamodaliteiten die het K.B. van 21 oktober 1998 tot uitvoering van hoofdstuk I van Titel I van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap in artikel 6, afdeling 1, voorschrijft.

Deze programmamodaliteiten ondergaan regelmatig aanvullingen en bijsturingen. Telkens er zich wijzigingen voordoen, moeten de centra nagaan of en hoe zij hun leerplannen moeten aanpassen.

Op dit ogenblik moeten de centra voor volwassenenonderwijs 3 documenten samenlezen, om correct geïnformeerd te zijn over de laatste stand van zaken:

- de omzendbrief van de administratie permanente vorming PV/2004/03 van 02/07/2004 verwijst de centra voor de programmamodaliteiten door naar een omzendbrief van de administratie secundair onderwijs, nl. SO44 (punt 2);
- de centra moeten hieruit afleiden dat de ministeriële omzendbrief M.O. 13 EB/96/1 van 3 december 1996 op dit punt niet meer van toepassing is. De raad vindt het niet

¹ Algemene Raad, *Advies betreffende de uitreiking van het aanvullend getuigschrift over de kennis van het bedrijfsbeheer*. 19 mei 1998 (AR/LVP-WNI/ADV/006).

- logisch dat een administratieve omzendbrief een ministerieel schrijven (gedeeltelijk) opheft;
- of de ministeriële omzendbrief nog van kracht is voor het OSP voor wat de andere punten betreft, is niet duidelijk.

De raad acht het aangewezen dat er systematisch en tijdig overleg zou zijn tussen de betrokken administraties en de minister, dat men deze drie documenten (PV/2004/03, punt 2 van SO44 en MO 13 EB/96/1) in mekaar zou schuiven en dat men tot **één document** zou komen dat

- de gemeenschappelijke zaken voor de betrokken onderwijsniveaus bevat (in casu de programmamodaliteiten) en
- de niveaugebonden aspecten duidelijk per onderwijsniveau aangeeft.

De raad stelt vast dat op 22 april 2005 de omzendbrief voor het leerplichtonderwijs (SO44) opnieuw is geactualiseerd, zonder dat het volwassenenonderwijs daarvan in kennis is gesteld. In welke mate zijn de toegevoegde aandachtspunten ook relevant voor het volwassenenonderwijs? Dit voorbeeld illustreert nogmaals de nood aan overleg tussen alle actoren binnen onderwijs.

2.2 Het aantonen van de kennis van het bedrijfsbeheer via de leerplannen

Naast de specifieke opleiding “Bedrijfsbeheer” uit het gelijknamige studiegebied, leggen sommige centra, die geen onderwijsbevoegdheid hebben in dit studiegebied, hun leerplannen van bepaalde handelsgerichte opleidingen ter aftoetsing voor aan de federale overheid, teneinde aan hun cursisten ook het getuigschrift te kunnen uitreiken. Deze mogelijkheid is voorzien in artikel 7 § 3 van het K.B. van 21 oktober 1998 tot uitvoering van hoofdstuk I van Titel I van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap².

Deze procedure is evenwel omslachtig en tijdrovend, en biedt bovendien voor de cursisten onvoldoende rechtszekerheid, gezien de laattijdigheid waarmee de centra op de hoogte geraken van de laatste wijzigingen, en ertoe overgaan hun leerplannen aan te passen.

De raad wil met dit advies de modaliteiten hiertoe vereenvoudigen en optimaliseren.

3 De opportuniteit

Om te antwoorden op de vraag of deze uitbreiding opportuun is in het OSP, kan worden verwezen naar:

3.1 De analogie met het leerplichtonderwijs

In het secundair onderwijs met volledig leerplan (SOVL) wordt, in een limitatieve lijst van economisch of handelsgeoriënteerde studierichtingen waarbinnen de leerinhouden bedrijfsbeheer quasi per definitie geïntegreerd worden aangeboden, het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer automatisch toegekend aan elke regelmatige leerling die

² Het K.B. van 21/10/1998 stelt in art. 7 §3 dat de akten die niet voorkomen in §§1 en 2 toch als voldoende kunnen worden beschouwd nadat de Minister de overeenstemming van het leerplan met het programma van artikel 6 heeft geverifieerd.

geslaagd is in het tweede of derde leerjaar van de derde graad. Deze studierichtingen vindt men terug in bijlage 2 van SO44. De klassenraad kan niet afzonderlijk delibereren over de toekenning van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer enerzijds, en over het geslaagd zijn in het betreffende leerjaar anderzijds. Het ene impliceert het andere.

3.2 De bevindingen van de inspectie volwassenenonderwijs

De inspectie volwassenenonderwijs kaartte in de Onderwijsspiegel van 2000-2001 het knelpunt al aan: “Het valt te betreuren dat [in de rondzendbrief M.O. 13 EB/96/1 van 3 december 1996] nog steeds geen opleidingen zijn opgenomen die van rechtswege de kennis van bedrijfsbeheer omvatten. Wij denken hier bijvoorbeeld aan (...) Boekhouden-informatica TSO3”.

3.3 Conclusie

Op basis van 3.1 en 3.2 acht de raad het opportuun om ook in het O.S.P. een automatische koppeling te voorzien tussen volgende economisch of handelsgeoriënteerde afdelingen of opleidingen en de uitreiking van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer:

Economie-moderne talen ASO3
Economie-wiskunde ASO3
Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO3
Boekhouden-informatica TSO3

4 Aandachtspunten

4.1 Leerplannen

De raad vraagt een permanente zorg voor de actualisering van de leerplannen van deze afdelingen/opleidingen.

De inspectie kan, voor wat modulaire afdelingen/opleidingen betreft, borg staan voor de realisatie van het programma bedrijfsbeheer, dankzij het feit dat de minimale doelstellingen en leerinhouden / de basiscompetenties / de eindtermen die de overheid goedkeurt, een solide frame is voorzien voor de verankering van het programma.

- de leerplannen van de modulaire opleidingen Boekhouden-informatica TSO3 en Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO3 beantwoorden al aan de vereisten;
- voor de twee nieuwe modulaire ASO-opleidingen “Economie-moderne talen ASO3” en “Economie-wiskunde ASO3” beveelt de raad de leerplanmakers aan om, vermits deze leerplannen nog in ontwikkeling zijn, de aftoetsing te doen vooraleer ze ter goedkeuring voor te leggen aan de inspectie.

Voor wat de lineaire afdelingen betreft, wijst de raad erop dat de centra zelf de verantwoordelijkheid moeten opnemen om hun leerplannen af te toetsen aan de programmamodaliteiten bedrijfsbeheer, zoals opgelijst in de omzendbrief SO44. De raad stelde vast dat deze operatie in omvang uiterst beperkt is, vermits nog maar 2 centra één

van de betrokken afdelingen lineair aanbieden³. De raad adviseert deze 2 centra een nieuw leerplan ter goedkeuring aan de inspectie voor te leggen.

4.2 Structuurschema Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO3

Omwille van het feit dat er tot op vandaag geen automatische koppeling was tussen de opleiding Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO3 en het uitreiken van het getuigschrift bedrijfsbeheer, hebben de centra destijds zelf het initiatief genomen om aan het structuurschema modules bedrijfsbeheer toe te voegen, teneinde op een zichtbare manier te kunnen aangeven dat die inhoud en doelstellingen aan bod komen. Deze centra reiken op basis daarvan sedertdien ook het getuigschrift uit.

Strikt genomen vormen die bijkomende modules bedrijfsbeheer evenwel dubbel gebruik t.a.v. het eigenlijke programma van de opleiding.

De raad stelt daarom voor dat, van zodra

- er ook voor het OSP een lijst is van “economisch of handelsgeoriënteerde opleidingen waarbinnen de leerinhouden bedrijfsbeheer quasi per definitie geïntegreerd worden aangeboden”, en
 - de opleiding Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO3 daarin is opgenomen,
- de eenheden bedrijfsbeheer uit het schema moeten worden geschrapt. Het betreft concreet de eenheden Fa1, Fa2 en Fa3.

4.3 De modulaire opleidingen in het studiegebied Bedrijfsbeheer

4.3.1 Bedrijfsbeheer TSO3

De raad stelt dat dit structuurschema nog steeds valabel is; de inspectie beaamt dat de leerplannen up-to-date zijn, enige vertraging omwille van de gebrekkige coördinatie binnen onderwijs (zie punt 2.1) niet te na gesproken.

De raad stipt evenwel 2 aandachtspunten aan:

4.3.1.1 De studiebekrachtiging

Er zijn sedert september 2003 nieuwe studiebewijzen ingevoerd: “getuigschriften” voor lineaire opleidingen; “certificaten” voor modulaire opleidingen.

De modulaire opleiding bedrijfsbeheer moet evenwel bekrachtigd worden door het **“Getuigschrift** over de basiskennis van het bedrijfsbeheer”, conform het besluit van de Vlaamse regering van 16 april 2004 houdende de vaststelling van de modellen van de studiebewijzen in het onderwijs voor sociale promotie en de modaliteiten voor de uitreiking van de studiebewijzen door de centra voor volwassenenonderwijs, art. 1 § 6: *“Aan cursisten, die voldaan hebben aan de voorwaarden inzake de basiskennis van het bedrijfsbeheer, opgenomen in de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap en in het K.B. van 21 oktober 1998 tot uitvoering van hoofdstuk I van titel*

³ Van de 4 in aanmerking te nemen afdelingen/opleidingen, wordt enkel “Boekhouden-informatica TSO3” nog door 2 centra lineair aangeboden, met name door het CVO GO Avelgem/Harelbeke en door het CVO Secundaire leergangen te Zelzate.

Il van deze programmawet, wordt het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer uitgereikt. Het model van dit getuigschrift is opgenomen in bijlage XII".

De raad stelt vast dat bij de centra daarover onduidelijkheid is, en dat sommige centra zowel het certificaat als het getuigschrift uitreiken. De raad pleit ervoor de benaming "Getuigschrift..." als studiebekräftiging te behouden, omwille van:

- de transparantie met de studiebewijzen uitgereikt door de Syntra's;
- de transparantie met de getuigschriften, uitgereikt in het SOVL
- de duidelijkheid naar de afnemers toe (cursisten en federale overheid).

4.3.1.2 Minimale doelstellingen en leerinhouden, behorend bij het structuurschema Bedrijfsbeheer (goedgekeurd in 1991)

De raad acht het opportuun om de vermelde minimale doelstellingen en leerinhouden hetzij systematisch aan te passen aan de geactualiseerde programmamodaliteiten (zie SO44), hetzij voor elk van de eenheden te verwijzen naar de overeenkomstige rubrieken van de omzendbrief SO44.

4.3.2 Oriëntatie naar zelfstandig ondernemen TSO3

Hoewel deze afdeling niet in aanmerking komt voor het uitreiken van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer, wenst de raad in de marge van dit dossier, een aandachtspunt te signaleren t.a.v. de overheid.

De raad stelt vast dat de overheid in 2004 dit bijkomend "voorlopig" modulair structuurschema goedkeurde, zonder dat de raad hierover een advies uitbracht. Noch de inspectie, noch de andere centra die deze afdeling zouden willen inrichten, beschikken over minimale doelstellingen en leerinhouden. De raad vindt deze werkwijze onaanvaardbaar en vraagt dat de overheid de minimale doelstellingen en leerinhouden zou opvragen bij het inrichtend centrum en ter beschikking zou stellen van alle belanghebbenden.

5 Tot slot

De raad is van mening dat, gelet op de maatschappelijke noodzaak van een degelijke ondernemersopleiding en op de toenemende vraag van kandidaat-zelfstandigen, de onderwijsoverheid een belangrijke taak te vervullen heeft in de bewaking en de actualisering van de opleidingen die leiden tot de uitreiking van het getuigschrift bedrijfsbeheer en vraagt hiervoor dan ook een blijvende alertheid vanwege alle betrokkenen.

De raad bracht dit advies uit op 24 mei 2005 met éénparigheid van stemmen (bij één onthouding), in aanwezigheid van 18 stemgerechtigde leden.

Monique De Ridder
secretaris

Jos Blendeman
voorzitter